

[Time:3.00 Hrs]		[Marks:100]
Please check whether you have got the right question paper.		
N.B:	1. All questions are compulsory. 2. Figures to the right indicate full marks. 3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.	

Q.1		Attempt any two of the following:	
	a)	Explain the concept of Union and Federal governments	10
	b)	Examine the areas of conflicts and cooperation between the center and states	10
	c)	Elaborate on the execution and audit process of the budget.	10
Q.2		Attempt any two of the following:	
	a)	Discuss the structure and function of the Party System in India.	10
	b)	Examine the criteria for a political party to be classified as a National or State Party in India.	10
	c)	Elaborate on the Indian National Congress.	10
Q.3		Attempt any two of the following:	
	a)	Examine the meaning and characteristics of the Caste System.	10
	b)	Write a note on the causes of communalism in India.	10
	c)	Discuss the causes of the low representation of women in the political sphere.	10
Q.4.		Attempt any two of the following:	
	a)	Describe the legal framework to check and prevent the criminalization of politics	10
	b)	Write a note on factors responsible for the rise and spread of Naxalism.	10
	c)	Discuss the Insurgency in North-east India.	10
Q.5.		Attempt any two of the following:	
	a)	Comment on the Reservation of women in Lok Sabha and Legislative Assemblies.	10
	b)	Write a note on the Measures to overcome communalism	10
	c)	Discuss global terrorism and its impact on India.	10

[वेळ: ३ तास]		[गुण: १००]
कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.		
सूचना:	१ सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. २ उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात. ३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.	
प्र.१	खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा:	
	अ) एकात्म आणि संघराज्य शासनप्रकार या संकल्पना स्पष्ट करा.	१०
	ब) केंद्र आणि राज्यांमधील परस्पर संघर्ष आणि सहकार्याची क्षेत्रे तपासा.	१०
	क) अर्थसंकल्पाची अंमलबजावणी आणि ऑडिट प्रक्रिया विस्तृत करा.	१०
प्र.२	खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा:	
	अ) भारतातील पक्ष व्यवस्थेची रचना आणि कार्य यावर चर्चा करा.	१०
	ब) भारतातील राष्ट्रीय किंवा राज्य पक्ष म्हणून वर्गीकृत करण्यासाठी राजकीय पक्षाचे निकष तपासा.	१०
	क) भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसचे तपशीलवार वर्णन करा.	१०
प्र.३	खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा:	
	अ) जातिव्यवस्थेचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये तपासा.	१०
	ब) भारतातील जातीयवादाच्या कारणांवर एक टीप लिहा.	१०
	क) राजकीय क्षेत्रात स्त्रियांच्या अल्प प्रतिनिधीत्वाच्या कारणांची चर्चा करा.	१०
प्र.४	खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा:	
	अ) राजकारणाचे गुन्हेगारीकरण रोखण्यासाठी आणि प्रतिबंधित करण्यासाठी उपलब्ध कायदेशीर चौकटीचे वर्णन करा.	१०
	ब) नक्षलवादाचा उदय आणि प्रसार यासाठी कारणीभूत घटकांवर एक टीप लिहा.	१०
	क) ईशान्य भारतातील बंडखोरीची चर्चा करा.	१०
प्र.५	खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा:	
	अ) लोकसभा आणि विधानसभेतील महिला आरक्षणावर भाष्य करा.	१०

	ब) सांप्रदायिकतेवर मात करण्यासाठी उपायांवर एक टीप लिहा	१०
	क) जागतिक दहशतवाद आणि त्याचा भारतावर होणारा परिणाम यावर चर्चा करा	१०